

IKKE NOE(N) – INGEN - INGENTING

Vi har flere alternativer for negasjon på norsk: *ikke noe, ikke noen, ingen* og *ingenting*. Det kan være vanskelig å vite hva man skal bruke, og noen ganger kan vi bruke flere alternativer. Her er noen tips.

Ikke noen - ingen

Vi kan bruke *ikke noen* når vi snakker om personer og substantiv som er maskulin, feminin eller plural.

Det er ikke noen hjemme.
Jeg har dessverre ikke noen penn.

Ikke noen kan ikke stå først i setningen. Da må vi bruke *ingen*:

Ingen er hjemme.
Ingen har sett ham.
Ingen vil komme på festen.

Når vi bare har ett verb, kan vi også bruke *ingen* inne i setningen. *Ingen + substantiv* er mer formelt enn *ikke noen + substantiv*. Derfor er dette vanligst om personer.

Det er ingen hjemme.
Hun fant ingen stoler.

Vi kan ikke bruke *ingen* inne i setningen i perfektum eller når vi har modalverb. Da må vi bruke *ikke noen*:

Jeg kan ikke se noen.
Hun har ikke funnet noen stoler.

Det er ikke bra å si *ikke en/ei*. Vi bruker *ikke noen* eller *ingen*. Her betyr * at setningen ikke er bra:

*Jeg har ikke en bil. → Jeg har *ikke noen* bil. / Jeg har *ingen* bil.

Ikke noe

Vi bruker *ikke noe* når vi ikke har noen konkret referanse og når vi snakker om substantiv som er nøytrum, singular:

Jeg kjøpte ikke noe.
Det var ikke noe igjen på tallerkenen.
Han har ikke spist noe eple.

Vi bruker også *ikke noe* om ting vi ikke kan telle:

Vil du ikke ha noe mat?
Vi har ikke noe kaffe.

Ingenting

Ingenting betyr «nothing» på engelsk. Vi kan vanligvis bruke *ingenting* når vi kan bruke *ikke noe*, men *ingenting* kan ikke stå sammen med et substantiv. Det må stå alene:

Jeg kjøpte ingenting.
Det var ingenting igjen på tallerkenen.

Vi må bruke *ikke noe* sammen med substantiv. Vi må også bruke *ikke noe* i perfektum og når vi har modalverb:

Vi har ikke noe mat i kjøleskapet.
Jeg har ikke kjøpt noe.
Jeg skal ikke kjøpe noe.